

Zdravím vás,

2. světovou válkou dějiny neskončily. Jak to v Evropě po válce vypadalo, a hlavně jak v poraženém Německu vám přiblížím v této kapitole.

Pokud něčemu nebudete rozumět, chtěli byste vědět něco víc, dát mně nějaký tip nebo se chtěli na něco zeptat, pište mi na email:

dejepis-online@seznam.cz

modrý text=odkaz na video

Lukáš Zvěřina

Na začátek – řešení z minulého výukového materiálu.

2 Přirad' události ke správnému roku.

1939	1940	1941
J, N	F, P	A, B

1942	1943	1944	1945
L, M	K	G, I	C, D, E, H, O

- A) útok na SSSR
- B) útok na Pearl Harbor
- C) kapitulace Japonska
- D) konference v Jaltě
- E) Pražské povstání

- F) útok na Francii
- G) varšavské povstání
- H) kapitulace Německa
- I) vylodění v Normandii
- J) útok na Polsko

- K) konference v Teheránu
- L) atentát na R. Heydricha
- M) vyhlazení Lidic a Ležáků
- N) zásah proti vysokoškolákům v Protektorátu
- O) svržení atomové bomby na Hirošimu a Nagasaki
- P) letecká bitva o Británii

3 Vysvětli pojmy.

Holocaust	NACISTICKÁ POLITIKA SYSTÉMATICKÉHO VYVRAŽDOVÁNÍ ŽIDŮ
Blesková válka	TAKTIKA RYCHLÉHO A HLUBOKÉHO PRŮNIKU MOTORIZOVANÝCH JEDNOTEK OBRANOU NEPŘÍTELE
Partyzán	DOBROVOLNÍK NEPATŘÍCÍ K OFICIÁLNÍ ARMÁDĚ, ALE POVAŽUJÍCÍ SE ZA SOUČÁST JEDNÉ Z BOJUJÍCÍCH STRAN
Kolaborant	ČLOVĚK SPOLUPRACUJÍCÍ S NEPŘÍTELEM PROTI VLASTNÍ ZEMI
Arizace	VYVLASTNĚNÍ MAJETKU OSOB ŽIDOVSKÉHO PŮVODU A JEHO PŘEVEDENÍ DO RUKOU ÁRIJCŮ

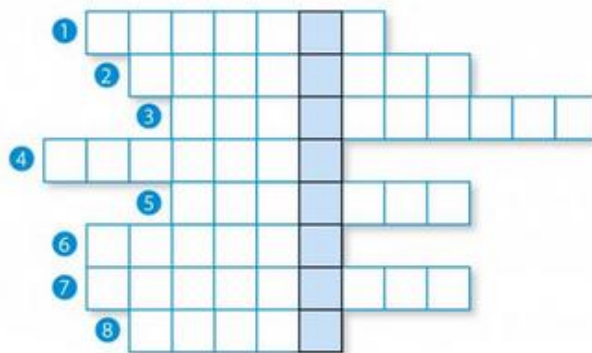

Cvičení na minulou kapitolu o osvobození Československa.

13

Vylušti doplňovačku. V tajence vyjde přezdívk organizace Ruská osvobozenecá armáda, která pomohla k úspěchu Pražskému povstání.

1. Slezské město, které bylo osvobozeno Rudou armádou útokem ze severu.
2. Průsmyk, o který byly svedeny těžké boje v rámci Slovenského povstání.
3. Pomyslná hranice, kam až dojdou jednotlivé armády, se označuje jako ... linie.
4. Během Pražského povstání byly svedeny tuhé boje o budovu, v níž sídlil Český... .
5. Hlavní slovenská odbojová organizace se nazývala Slovenská ... rada.
6. Město, kde na Moravě propuklo povstání nejdříve.
7. Protektorátní strážníci se nazývali také... .
8. Americká armáda generála Pattona měla v Čechách své velitelství v... .

tajenka: Organizace několika vojenských jednotek ruských zajatců, kteří na straně nacistického Německa dobrovolně, či z donucení bojovali proti Sovětskému svazu. Podle jména svého velitele byli přezdívaní _____ .

Evropa po 2. světové válce do začátku 50. let

2. září 1945 skončila 2. světová válka. Celý svět si oddechl, že skončil nejstrašnější konflikt v lidských dějinách. Oběti a materiální ztráty byly nedozírné. Evropa a další válečné oblasti byly v troskách. Lidstvo doufalo, že už nic podobného nesmí znovu být.

Vítězové – SSSR, USA, Velká Británie a mnoho dalších spojeneckých národů začalo obnovovat pořádek. Poražení – Německo, Japonsko, byli po bezpodmínečné kapitulaci, vydáni do správy vítězů.

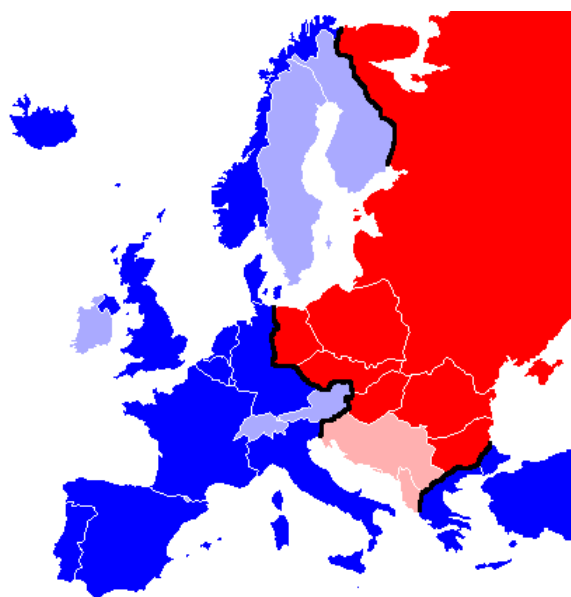
O světě po roce 1945 budou rozhodovat dvě světové supervelmoci – SSSR a USA.

Už koncem války docházelo k protichůdným názorům mezi SSSR a USA + Británií o to, jak by měl svět po válce vypadat. Stalin měl své představy a Američané také.

Neuplynuly ani tři roky od konce války a vítězní spojenci se stali nepřáteli. Na jedné straně stál SSSR a jeho spojenci ve střední a východní Evropě a na druhé straně USA a jejich spojenci v západní Evropě.

Napětí mezi nimi stouplalo a uprostřed Evropy, během roku

1947- 1948, spadla „**Železná opona**“

1947- 1948, spadla „**Železná opona**“ (prakticky nepřekročitelná hranice mezi svobodným kapitalistickým západem a komunistickým východem Evropy). Svět se ponořil do dalšího konfliktu, který bude trvat až do roku 1991 a nazýval se Studená válka. Během těch let nikdy nedošlo k přímému otevřenému střetu – boji přímo mezi SSSR a USA. Obě supervelmoci prosazovaly své zájmy prostřednictvím válek a konfliktů v jiných částech světa (Berlín, Korea, Kuba, Vietnam, Afrika, Afghánistán, ...). A svět znovu začal zbrojit. Obě supervelmoci budou mít tak rozsáhlý atomový arzenál, že by několikrát dokázal zničit život na této planetě. Naštěstí dodnes, od Hirošimy a Nagasaki, nikdo znovu atomové bomby nepoužil. Obě strany věděly, že byl to byl vzájemný konec. Přesto párkrát stál svět ve Studené válce na pokraji sebezničujícího atomového konfliktu. A chybělo opravdu málo!

To, co jsem teď popsal, je velmi stručný vstup do historie světa v druhé polovině 20. století. Víím, vy už jste generace 21. století, ale to, co se odehrávalo v druhé polovině 20. století má vliv a dopady na mnohé oblasti světa i na nás do současnosti.

Nebudu se už rozepisovat tak podrobně, jako v předchozích materiálech. Udělám vám jen stručný vstup do hlavních událostí světových i našich dějin. Mnohem víc, než mé podrobné rozepisování, vám dá sledování zajímavých seriálů o životě a době 2. poloviny 20. století. Ty vám umožní pochopit souvislosti doby dětství, mládí a dospělosti vašich prarodičů a rodičů. Dobu, která formovala jejich životy, ať chtěli nebo nechtěli.

Pokud budete chtít, až už nebudete řešit matiku a češtinu a budete mít po úspěšných přijímačkách, pochopit a poznat, o čem si možná vaši dědové a babičky i vaši rodiče někdy povídají, přepněte na „televizní kanál o dějepise“ 😊. Nepište si, jen prolítněte text a dívejte se na filmy a různá videa. A pokud budete chtít, ptejte se. Doma, mně, a třeba víc porozumíte svým prarodičům a rodičům.

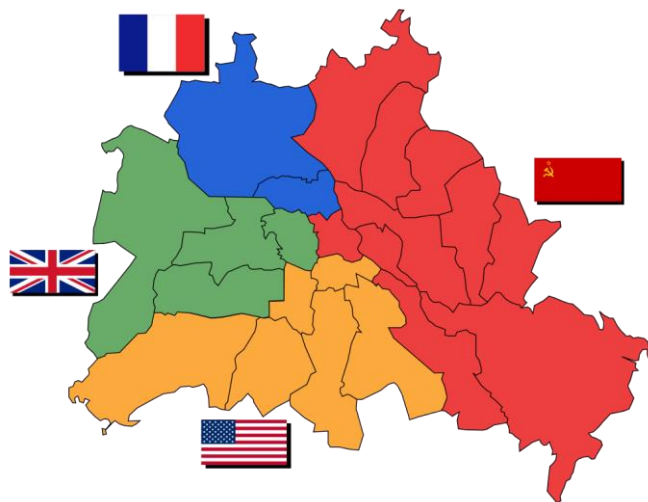
A teď to vezměme postupně:

Řešení německé otázky. 8. května 1945 nacistické Německo bezpodmínečně kapitulovalo. [Německo i Berlín byli v troskách](#). Berlín dobyla Rudá armáda a Německo bylo obsazeno vítěznými Spojenci. A. Hitler spáchal sebevraždu. To samé J. Goebbels a H. Himmler. Mnozí byli na útěku. Někteří byli zajati a budou odsouzeni v Norimberku mezinárodním tribunálem k smrti.

Správu poraženého Německa převzaly 4 velmoci. SSSR, USA, Velká Británie, Francie.

To samé se týkalo dobytého Berlína.

Hlavním problém pro vítěze bylo nastolit ve zničeném Německu zákony a řád. Na přelomu července a srpna 1945 se sešli vítězové poblíž Berlína v záměcku u Postupimi na mírové konferenci o Německu. Jenže, už tam nebyl prezident USA Roosevelt (v dubnu 1945 zemřel) a W. Churchill neuspěl ve volbách, byl vystřídán. Z původní trojky zbyl jen Stalin.

Dohodli se, že Německo musí být demokratizováno a zbaveno nacistického dědictví. Musí být odzbrojeno, aby z něj už nikdy nevzešla další válka. A bude platit reparace – odškodnění. Ze střední a východní Evropy bude odsunuto německé obyvatelstvo do Německa. Co je nejdůležitější, že vítězové pochopili, že nemůžou srazit Němce na kolena jako v roce 1918, aby se zase případně neobjevil nějaký další

potenciální Adolf Hitler. Na Německo se musí jinak než v roce 1918.

Jenže během tří let 1945-1948 se situace mezi SSSR a USA tak vyhrotila, že tři roky po skončení 2. světové války Evropa, kvůli otázce Berlína, lavírovala na pokraji velké, válkou hrozící krize mezi Sověty a Američany.

V červnu 1948 až květnu 1949 proběhl první velký neválečný střet Studené války mezi USA a SSSR.

1. berlínská krize.

Její výsledkem byl vznik 2 německých států.

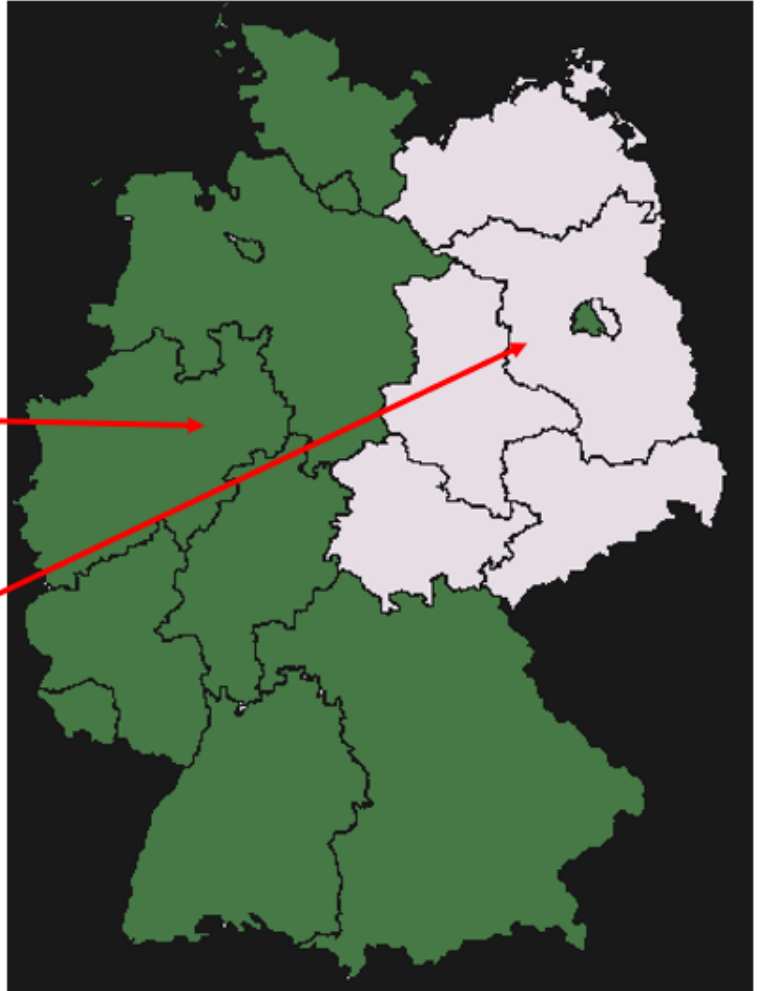
- 7.9. 1949 – vznikla **Spolková republika Německo** (západní Německo) – západní Berlín (samostatný status)
- 7.10. 1949 - vznikla **Německá demokratická republika NDR** – komunistická – ze sovětské zóny

Německo i Berlín byli takto rozděleni až do roku 1990. Ještě dnes se s důsledky 40-letého rozdělení Němci různě potýkají.

- 7.9.1949
- *deklarace nového státu*
- **SPOLKOVÁ REPUBLIKA NĚMECKO**
- hl. město Bonn
- K. Adenauer

- *odpověď Moskvy*
- 7.10. 1949
- vznik
- **NĚMECKÉ DEMOKRATICKÉ REPUBLIKY**
- hl. město Berlín

A jak se Evropa zformovala po roce 1945:

Evropa na rozcestí po roce 1945

- *sociální problémy v mnoha zemích Evropy po válce (silný vliv komunistů)*
- snaha o zachování demokracie a svobody podnikání v poválečné Evropě
- USA – od r. 1946 politika zadržování komunismu – snaha o obnovu hospodářství Evropy – sociální a polit. stabilita
- vzájemné napětí mezi SSSR a Západem (občanská válka v Řecku, střední Evropa ...)

„Železná opona“ – hranice mezi západním a východním blokem v Evropě

Winston Churchill - projev ve Fultonu (5. březen 1946) – „Železná opona“

„...Od Štětína na Baltu až po Terst na Jadranu byla napříč celým kontinentem spuštěna železná opona. Za touto linií leží všechna hlavní města starých států střední a východní Evropy. Varšava, Berlín, Praha,

Vídeň, Budapešť, Bělehrad, Bukurešť a Sofie, všechna tato proslulá města i s obyvatelstvem jejich zemí se ocitla v oblasti, kterou musím nazvat sovětskou sférou a všechna jsou vystavena nejen té či oné formě sovětského vlivu, ale i vysoké a v mnoha případech rostoucí míře ovládnutí z Moskvy...

Komunistické strany, které byly v těchto zemích velice malé, získaly postavení a moc zdaleka přesahující počet jejich členů a ze všech sil se snaží prosadit totalitní vládu. Téměř ve všech případech byl nastolen policejní stát a prozatím nikde, s výjimkou Československa, neexistuje skutečná demokracie...“.

Na základě toho, co jsem viděl u našich ruských přátel a spojenců během války, jsem přesvědčen, že neexistuje nic, co obdivují více než sílu a neexistuje nic, k čemu by měli menší vážnost, než je slabost, zvláště pak vojenská slabost. Proto je naše stará doktrína rovnováhy sil mylná. Nemůžeme si dovolit se spoléhat na nevelkou převahu sil vytvářející tím pokoušení k měření sil...

Studená válka (1947 -1991)

- **zabránění šíření komunismu v Evropě – hrozba vojenské síly**
- **západní blok – USA + západní Evropa x SSSR + střední a východní Evropa**

Trumanova doktrína –březen 1947–podpora zemím ohrožených komunismem (Řecko,...)

Projev prezidenta USA – H. Trumana – leden 1946

V Postupimi jsme byli postaveni před hotovou skutečností a pod tíhou okolností téměř donuceni souhlasit jak s ruskou okupací Východního Pruska, tak s polskou okupací části Německa na východ od řeky Odry. V té době jsme měli starost o vstup Ruska do války s Japonskem. Později jsme ale poznali, že jsme zde Rusko nepotřebovali, a že nám Rusové od té doby neustále působí hlavní starosti... Nemám sebemenší pochybnosti o tom, že Rusko zamýšlí vpadnout do Turecka a zmocnit se tak průlivu z Černého do Středozemního moře. Do té doby, dokud Rusko nenarazí na železnou pěst a silné výrazy, bude nazrávat nová válka. Nemyslím, že musíme uzavírat další kompromisy. Je třeba, abychom odmítali uznat Rumunsko a Bulharsko do té doby, dokud se nepodřídí našim požadavkům... Je třeba, abychom postavili na nohy Čínu a abychom tam vytvořili silnou ústřední vládu. Totéž musíme udělat s Koreou. Potom budeme muset přinutit Rusko, aby splatilo půjčky získané na základě Zákona o půjčce a pronájmu. Přestal jsem se mazlit se Sověty..."

Marshallův plán – červenec 1947 – hospodářská pomoc USA poválečné Evropě – SSSR a východní blok ji odmítl

Nemusím vám říkat, že situace ve světě je velmi vážná... Evropské obchodní struktury se během války úplně rozpadly. Obnovu značně zdržel fakt, že dva roky po ukončení války nebyla uzavřena mírová smlouva s Německem a Rakouskem. USA jsou dnes jedinou zemí na světě, která má ekonomickou sílu a produktivitu pro poskytnutí nezbytné pomoci...

Je logické, že Spojené státy musí udělat, co je v jejich silách a přispět k obnově normálního ekonomického zdraví ve světě bez něhož nemůže existovat politická stabilita a zajištěný mír. Naše politika není zaměřena proti nějaké zemi či doktríně, ale proti hladu, bídě, zoufalství a chaosu. Jejím účelem je oživit fungující ekonomiku ve světě, aby mohly být vytvořeny politické a společenské podmínky, v nichž mohou existovat

svobodné instituce...Nebylo by vhodné ani účelné, aby naše vláda vypracovala jednostranný program, který by měl postavit Evropu ekonomicky na nohy. To je věcí Evropanů. Iniciativa musí, podle mého názoru, vyjít z Evropy. Úlohou této země je poskytnout přátelskou pomoc při přípravě hospodářského programu a při jeho následné aplikaci tak ,aby to bylo pro nás přijatelné. Program bude ale také vyžadovat, aby se část našeho lidu postavila čelem k obrovské zodpovědnosti, kterou na naši zemi vložily dějiny.

1. Sjednocování západní Evropy – vojenská organizace – NATO – 4.4. 1949

- USA, Belgie, Kanada, Dánsko, Francie, Itálie, Island, Británie, Nizozemsko, Norsko, Portugalsko, 1952 Řecko, Turecko, 1955- západní Německo, 1982- Španělsko
- hospod. spolupráce – společný trh – od 50.let různé organizace EHS, ES, 1991 – EU

2. Formování sovětského bloku – 1946-1948 – SSSR, Polsko, Maďarsko, Bulharsko, Rumunsko, ČSR, 1949-NDR, Jugoslávie, Albánie

- vojenská organizace – Varšavská smlouva – 1955, hospodářská organizace RVHP - 1949

To je jen stručný přehled. A teď doporučuji podívat se na následující filmové dokumentární seriály. To vše vám znovu shrnou a uvedou vás do souvislostí. A jak jsem psal výše, ptejte se. Mějte otázky. To je to nejdůležitější. Hodně zdaru 😊.

Prosím, není nutné to zhlédnout najednou. Jak budete mít prostor, náladu, zájem, čas.

Nejdřív doporučuji dokumentární seriál: Šílený svět studené války

1.díl – Vzestup supervelmocí (do roku 1948) 2.díl - Paranoia (1948 - 1953)

Pro zájemce ještě odkaz na další zajímavý 2- dílný seriál.

Svět po Hitlerovi – 1. díl, 2. díl (další pohled na tři roky po 2. světové válce 1945 – 1948)

V dalším pokračování bude poválečné Československo.

Zároveň doporučuji na ČT:

*- v pondělí na ČT2
ve 20⁰⁰ – Hannibal: Římské tažení*

*- v úterý na ČT2
ve 20⁰⁰ – Velká vlastenecká válka*

Doporučuji sledovat další zajímavé dokumenty na ČT2 a Prima Zoom.